

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า ๑/๖	แก้ไขครั้งที่
วิธีปฏิบัติเลขที่ : Nur.๖๖๖/๖๗	วันที่ประกาศใช้ที่ : ๑๙ เมษายน ๒๕๖๗	
เรื่อง : การประเมิน ASA physical status	แผนกที่เกี่ยวข้อง :	
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี	ผู้อนุมัติ :	

๑. วัตถุประสงค์ (Purpose)

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินและจำแนกผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องตรงกันระหว่างวิสัญญีแพทย์และวิสัญญีพยาบาล

๒. ขอบข่าย (Scope)

ใช้ประเมินผู้ป่วยที่มารับบริการวิสัญญีที่โรงพยาบาลศรีสะเกษ

๓. คำจำกัดความ (Definition)

ASA (American association of Anesthesiologist) หมายถึง การจำแนกผู้ป่วยออกเป็นระดับ (class) ต่างๆ ตามสภาพของผู้ป่วย ปัญหา และโรคที่ผู้ป่วยเป็นอยู่ ซึ่งเป็นการประเมินสภาพร่างกายโดยทั่วไป เพื่อประเมินความเสี่ยงในการผ่าตัดนอกจากนี้ ในผู้ป่วยที่อายุน้อยกว่า ๒ ขวบ หรือมากกว่า ๖๐ ปี ซึ่งจัดเป็นกลุ่ม extreme age ก็ได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่ม ASA class II เป็นอย่างน้อย (ดังแสดงในตาราง)

ตารางแสดง การจำแนกผู้ป่วยตาม ASA classification

ASA Class	Class Definition	Rates of PPCs by (%)
I	A normally healthy patient	๑.๒
II	A patient with mild systemic disease	๕.๔
III	A patient with systemic disease that is not incapacitating	๑๑.๔
IV	A patient with an incapacitating systemic disease that is a constant threat to life	๑๐.๙
V	A moribund patient who is not expected to survive for ๒๔ hours with or without operation	N/A

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibility)

๔.๑ วิสัญญีแพทย์ มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประเมินการจำแนกผู้ป่วยและภาวะเสี่ยงในแต่ละระบบของร่างกายผู้ป่วย เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนในการเข้ารับการผ่าตัด และได้รับการให้ยาระงับความรู้สึก

๔.๒ วิสัญญีพยาบาล มีหน้าที่ประเมินการจำแนกผู้ป่วยและภาวะเสี่ยงในแต่ละระบบของร่างกายผู้ป่วย เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนในการเข้ารับการผ่าตัด และได้รับการให้ยาระงับความรู้สึก

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

วิสัญญีพยาบาลร่วมกับวิสัญญีแพทย์ประเมินภาวะเสี่ยงในแต่ละระบบของร่างกายผู้ป่วย เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนในการเข้ารับการผ่าตัด และได้รับการให้ยาระงับความรู้สึก

๕.๑ วิสัญญีแพทย์ และวิสัญญีพยาบาลใช้แนวทางการจำแนกประเภทผู้ป่วย ดังนี้

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า ๒/๖	แก้ไขครั้งที่
วิธีปฏิบัติเลขที่ : Nur.๖๖๖/๖๗	วันที่ประกาศใช้ที่ : ๑๕ เมษายน ๒๕๖๗	
เรื่อง : การประเมิน ASA physical status	แผนกที่เกี่ยวข้อง :	

ASA Class I (๑)

- สุขภาพดี
- ไม่สูบบุหรี่หรือสูบนานๆ ครั้ง
- ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นานๆ ครั้ง

ASA Class II (๒)

- ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวที่ควบคุมอาการได้ดี ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคไตวายระยะเริ่มต้น โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น- สูบบุหรี่ > ๒๕ pack year
- ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์บ่อยครั้ง
- ตั้งครรภ์
- ภาวะอ้วน ค่า BMI = ๓๐-๓๕ kg/m^๒
- มีพยาธิสภาพที่ปอดเล็กน้อยโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
- ภาวะช็อคหรือโรคโลหิตจาง

ASA Class III (๓)

- ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว ที่มีอาการรุนแรงมากขึ้น มีผลการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ผู้ป่วยไตวายที่ต้องฟอกเลือด ภาวะเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ดี (Poor control) ภาวะความดันโลหิตสูง วิกฤติ ภาวะโรคหัวใจที่คุกคามต่อการดำเนินชีวิต โรคหลอดเลือดสมองที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เป็นต้น
- อ้วน มีค่า BMI ≥ ๔๐ kg/m^๒
- ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวที่ควบคุมอาการได้ไม่ดี ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- พิษสุราเรื้อรัง ร่วมกับมีภาวะตับอักเสบ
- ใช้สารเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะต่างๆ ให้แยงลง
- มีประวัติ angina pectoris (เจ็บแน่นหน้าอกจากโรคหัวใจ, MI) CVA หรือ congestive heart failure ที่เกิดขึ้นครั้งสุดท้าย มากกว่า ๓ เดือน ก่อนผ่าตัด
- มีเครื่องกระตุ้นหัวใจ <pacemaker>
- Old age อายุ ≥ ๘๕ ปี
- ทารกคลอดก่อนกำหนดอายุครรภ์ < ๖๐ สัปดาห์

ASA Class IV (๔)

- ผู้ป่วยที่มีโรคซึ่งรุนแรงมาก ต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด ได้แก่ระบบหายใจล้มเหลวที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ
- มี severe systemic disease ที่ทำให้ต้องจำกัด Activity และคุณภาพชีวิตผู้ป่วยได้
- ประวัติ unstable angina pectoris, MI หรือ CVA ที่เกิดภายใน ๓ เดือนก่อนผ่าตัด
- Severe Congestive Heart failure
- Un control DM หรือ Hypertension หรือ Epilepsy รวมทั้ง Thyroid
- ภาวะช็อคจากการเสียเลือดหรือติดเชื้อในกระแสเลือดที่ต้องให้ยากระตุ้นความดันโลหิต

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า ๓/๖	แก้ไขครั้งที่
วิธีปฏิบัติเลขที่ : Nur.๖๖๖/๖๗	วันที่ประกาศใช้ที่ : ๑๘ เมษายน ๒๕๖๓	
เรื่อง : การประเมิน ASA physical status	แผนกที่เกี่ยวข้อง :	

ASA Class V (๕)

ผู้ป่วย Coma หรือมีโอกาสเสียชีวิตภายใน ๒๔ ชั่วโมง ไม่ว่าจะได้รับการผ่าตัดหรือไม่ ก็ตาม

ASA Class VI (๖)

Case ผู้ป่วยที่แพทย์วินิจฉัยว่ามีภาวะสมองตายและลงความเห็นเสียชีวิตแล้ว มาเข้ารับ การผ่าตัด เพื่อบริจาคอวัยวะ

๕.๒ กรณีผ่าตัดฉุกเฉินวิสัญญีแพทย์และวิสัญญีพยาบาลร่วมกันประเมิน ASA Classification

๕.๓ ระบุปัญหาหรือเหตุผล ที่ประเมิน ASA Class \geq ๒ ขึ้นไป ในช่อง Problem

๕.๔ ทบทวนการประเมิน ASA Class ถ้าพบปัญหา ดำเนินการทบทวนแก้ไขปัญหาใหม่

๕.๕ หากเป็นการผ่าตัดแบบฉุกเฉินจะใช้สัญลักษณ์ E ตามหลัง ASA class เช่น ASA ๑E

๖. เกณฑ์ชี้วัดคุณภาพ (KPI)

ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด ๑๐๐%

๗. เอกสารอ้างอิง

American Society of Anesthesiologist. (๒๐๑๔). Statement on ASA Physical Status Classification System. December ๑๓, ๒๐๒๐ (original approval : October ๑๕, ๒๐๑๔) serch <https://www.sahq.org/standards-and-practice-parameters/statement-on-asa-physical-status-classification-system>.

Haynes SR, Lawler PG. (๑๙๙๕). An assessment of the consistency of ASA physical status classification allocation. Anesthesia. ๑๙๙๕ Mar ; ๕๐ (๓) : ๑๙๕-๙.

Mayhew D, Mendonca V and Murthy BVS. (๒๐๑๙). A review of ASA physical status-historical perspectives and modern developments. Anesthesia. ๒๐๑๙ ; ๗๔ : ๓๗๓-๙

ศิริวรรณ จิรสิริธรรม และคณะ (บรรณาธิการ). (๒๕๕๙). ตำราวิทยาศาสตร์พื้นฐาน วิสัญญี วิทยารามาธิบดี. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเดีย อินสแตนท์ พรินท์

อังกาบ ปรากฏรัตน์ และคณะ (บรรณาธิการ). (๒๕๕๖). ตำราวิสัญญีวิทยา. พิมพ์ครั้งที่๔. กรุงเทพมหานคร : เอ-พลัส พรินท์.

เอกสารแนบท้าย

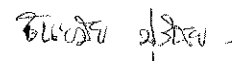
แบบการประเมิน ASA physical status

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า ๔/๖	แก้ไขครั้งที่
วิธีปฏิบัติเลขที่ : Nur.๖๖๖/๖๗	วันที่ประกาศใช้ที่ : ๑๔ เมษายน ๒๕๖๗	
เรื่อง : การประเมิน ASA physical status	แผนกที่เกี่ยวข้อง :	

คณะผู้จัดทำ กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ผู้เสนอ

ผู้เสนอ

(นางธันยมัย ปุรินัย)

หัวหน้างานการพยาบาลวิสัญญีอาคาร ๘ ชั้น ๓

(นางวิริยา นามทองใบ)

รักษาการหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี

ผู้ตรวจสอบ

(นางปริศนา สนใจ)
หัวหน้ากลุ่มงานวิสัญญีวิทยา

(นางสาวปิยมาศ จำรัสธนสาร)
ประธานคณะกรรมการตรวจคู่มือ
ระเบียบปฏิบัติ/วิธีปฏิบัติ

ผู้อนุมัติ

(นางสาวขวัญจิต เขิงขวโน)
หัวหน้าพยาบาล

เอกสารแนบท้าย ชุดที่ ๑ แบบการประเมิน ASA physical status

ชื่อผู้ถูกประเมิน..... ตำแหน่ง..... ประสพการณ์..... ปี

ชื่อผู้ประเมิน ตำแหน่ง วันที่ประเมิน.....

ปฏิบัติครบถ้วน ๒ คะแนน ไม่ปฏิบัติ ๐ คะแนน

ผลการประเมินต้องผ่านการประเมิน \geq ร้อยละ ๘๐ จึงถือว่าผ่าน

มาตรฐาน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
<p>๑. ASA Class I (๑) ได้แก่ผู้ป่วยที่มีภาวะ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สุขภาพดีไม่มีโรคประจำตัวใดๆ อายุ ๕-๖๕ ปี - ไม่สูบบุหรี่หรือสูบนานๆ ครั้ง - ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นานๆ ครั้ง <p>๒. ASA Class II (๒) ได้แก่ผู้ป่วยที่มีภาวะ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวที่ควบคุมอาการได้ดี ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคไตวายระยะเริ่มต้น โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น - สูบบุหรี่ > ๒๕ pack year - ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์บ่อยครั้ง - ตั้งครรภ์ - ภาวะอ้วน ค่า BMI = ๓๐-๓๙ kg/m^๒ - ภาวะซีดหรือโรคโลหิตจาง <p>๓. ASA Class III (๓) ได้แก่ผู้ป่วยที่มีภาวะ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว ที่มีอาการรุนแรงมากขึ้น มีผลการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ผู้ป่วย ไตวายที่ต้องฟอกเลือด ภาวะเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ดี (Poor control) ภาวะความดันโลหิตสูงวิกฤติ ภาวะโรคหัวใจที่คุกคามต่อการดำเนินชีวิต โรคหลอดเลือดสมองที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น - อ้วน มีค่า BMI \geq ๔๐ kg/m^๒ - ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวที่ควบคุมอาการได้ไม่ดี ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงและโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง - พิษสุราเรื้อรัง ร่วมกับมีภาวะตับอักเสบ - ใช้สารเสพติดที่ส่งผลต่อการทำงานของอวัยวะต่างๆ ให้แย่ลง - มีประวัติ angina pectoris (เจ็บแน่นหน้าอกจากโรคหัวใจ, MI) CVA หรือ congestive heart failure ที่เกิดขึ้นครั้งสุดท้าย มากกว่า ๓ เดือนก่อนผ่าตัด - มีเครื่องกระตุ้นหัวใจ <pacemaker> - Old age อายุ \geq ๘๕ ปี 		

มาตรฐาน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
<p>๔. ASA Class I (๔) ได้แก่ผู้ป่วยที่มีภาวะ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วยที่มีโรคซึ่งรุนแรงมาก ต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด <p>ได้แก่ระบบหายใจล้มเหลวที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มี severe systemic disease ที่ทำให้ต้องจำกัด Activity และ <p>คุณภาพชีวิตผู้ป่วยได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติ unstable angina pectoris, MI หรือ CVA ที่เกิด <p>ภายใน ๓ เดือนก่อนผ่าตัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - Severe Congestive Heart failure - Un control DM หรือ Hypertension หรือ Epilepsy รวมทั้ง <p>Thyroid</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาวะช็อคจากการเสียเลือดหรือติดเชื้อในกระแสเลือดที่ต้องให้ <p>ยากระตุ้นความดันโลหิต</p> <p>๕. ASA Class V (๕) ได้แก่ผู้ป่วยที่มีภาวะ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วย Coma หรือมีโอกาสเสียชีวิตภายใน ๒๔ ชั่วโมง ไม่ว่าจะได้เข้า <p>รับการผ่าตัดหรือไม่ ก็ตาม</p> <p>๖. ASA Class VI (๖) ได้แก่ผู้ป่วยดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - Case ผู้ป่วยที่แพทย์วินิจฉัยว่ามีภาวะสมองตายและลงความเห็น <p>เสียชีวิตแล้ว มาเข้ารับการผ่าตัด เพื่อบริจาคอวัยวะ</p> <p>๗. กรณีผ่าตัดฉุกเฉินวิสัญญีแพทย์และวิสัญญีพยาบาลร่วมกันประเมิน ASA</p> <p>Classification</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุปัญหาหรือเหตุผล ที่ประเมิน ASA Class \geq ๒ ขึ้นไป ในช่อง Problem - ทบทวนการประเมิน ASA Class ถ้าพบปัญหา ดำเนินการทบทวนแก้ไข <p>ปัญหาใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - หากเป็นการผ่าตัดแบบฉุกเฉินจะใช้สัญลักษณ์ E ตามหลัง ASA class เช่น <p>ASA ๑E</p>		
คะแนนรวม		
คิดเป็นร้อยละ		

ผลการประเมิน ผ่าน ไม่ผ่าน

ข้อเสนอแนะ ๑.

๒.